

Masarykova univerzita

Fakulta

Filozofická fakulta

Obor řízení

Historie - obecné dějiny

Uchazeč

Mgr. Tomáš Malý, Ph.D.

Pracoviště uchazeče

Filozofická fakulta, Masarykova univerzita

Habilitační práce

Obrazy a rituál: římské korunovace divotvorných Madon a koncept barokní kultury

Složení komise

Předseda

prof. PhDr. Mgr. Tomáš Knoz, Ph.D.

Filozofická fakulta, Masarykova univerzita

Členové

Prof. Dr. Marie-Elizabeth Ducreux

EHESS Paříž

prof. PhDr. Jiří Kroupa, CSc.

Filozofická fakulta, Masarykova univerzita

prof. PhDr. Vít Vlnas, Ph.D.

Univerzita Karlova

Prof. Dr. Thomas Winkelbauer, dr. h.c.

Univerzita Vídeň

Hodnocení vědecké / umělecké kvalifikace uchazeče

Mgr. Tomáš Malý, Ph.D. absolvoval magisterské studium oborů historie a muzeologie na Filozofické fakultě Masarykovy univerzity, na téže fakultě absolvoval interní doktorské studium, které zakončil roku 2008 státní doktorskou zkouškou a obhajobou dizertační práce *Smrt a spása duše v 17.–18. století: Brněnští měšťané a osudy potridentské zbožnosti*, sepsanou pod vedením PhDr. Bronislava Chocholáče, Dr. (FF MU). Od roku 2005 trvale působí na Historickém ústavu FF MU jako pedagog a výzkumný pracovník. Ve funkci odborného pracovníka a koordinátora se zde účastnil tří velkých badatelských projektů: *Výzkumné centrum pro dějiny střední Evropy* (GAČR, výzkumná centra, 2005–2012), *Inovace studia historie na Filozofické fakultě MU* (Evropský sociální fond, 2011–2013), *Centrum pro transdisciplinární výzkum kulturních fenoménů* (GAČR, projekty na podporu excelentního výzkumu, 2014–2018). Na pracovišti se aktivně podílí na dalším výzkumu, výuce (včetně podílu na tvorbě a akreditacích nových oborů či na reakreditacích stávajících), vedení kvalifikačních prací nebo na organizaci metodologických seminářů pro doktorandy.

Kromě toho je členem několika odborných profesních organizací: výboru Sdružení historiků ČR (Historický klub), výboru České společnosti pro výzkum 18. století, redakčních rad časopisů *Cornova*, *Dějiny – teorie – kritika*, *Opera historica*, *Časopis Matice moravské*. Po dvě funkční období 2017–2020 zastává místo v hodnotícím panelu P 405 (Archeologie a starší dějiny) Grantové agentury ČR.

Odborně se specializuje na problematiku náboženství a kultury střední Evropy raného novověku, s důrazem na otázky konfesionalizace, barokní zbožnosti, náboženské imaginace a sekularizace. Věnuje se také metodologii historické vědy, především průnikům historiografie s kulturní antropologií, sociologií a dějinami umění. Je autorem pěti odborných monografií (dvou samostatně, jedné edice) a čtyř desítek studií publikovaných v domácích i zahraničních periodikách (mj. *Archiv für Reformationsgeschichte*, *Endowment Studies*, *Acta Comeniana*, *Dějiny – teorie – kritika*), kolektivních monografiích a konferenčních sbornících. V současné době je v tisku jeho monografie T. Malý – P. Suchánek, *Images of Purgatory: Studies in Religious Imagination and Innovation (Bohemian Lands, 1600–1800)*, Rome: Viella 2020; a ve spoluautorství s Milošem Stehlíkem, Pavlem Suchánkem a Michalem Konečným dokončuje monografii o barokním hřbitovním areálu ve Střílkách. Výsledky své práce prezentoval uchazeč rovněž v rámci řady domácích i zahraničních konferencí a workshopů.

Uchazeč byl nebo je řešitelem, resp. spoluřešitelem několika grantových projektů: v letech 2010–2012 standardního projektu GAČR *Víra v očistec a náboženská imaginace v barokní kultuře*; v letech 2008 a 2016 dvou projektů Grantového fondu FF MU: *Oltáře duší v očistci jako fenomén barokní kultury na Moravě* a *Sémantika jezuitských meditací: příklad díla Antoina Sucqueta „Via vitae aeternae“ (1620)*; a od roku 2010 je řešitelem každoročně předkládaných projektů tzv. specifického výzkumu pro studenty doktorských a magisterských programů na FF MU. V letech 2006–2017 získal uchazeč také několik badatelských stipendií (Aktion, Andrew Mellon-Fellowship, stipendium Českého historického ústavu v Římě), díky nimž absolvoval několikaměsíční studijní pobyty ve Vídni, Wolfenbüttelu a Římě.

Uchazečova habilitační práce *Obrazy a rituál: římské korunovace divotvorných Madon a koncept barokní kultury* se věnuje otázce barokní kultury v Čechách a na Moravě prostřednictvím analýzy tří velkolepých korunovacích Madon z let 1732 a 1736: sošky Panny Marie ze Svaté Hory u Příbrami, reliéfu ze Svatého Kopečku u Olomouce a ikony z bývalého augustiniánského kláštera sv. Tomáše v Brně. Na rozdíl od dosavadních interpretací těchto monumentálních barokních slavností, jež byly nahlíženy výhradně jako církevní oslavy a jako důkaz záliby v divadelnosti, ukazuje autor, inspirovaný symbolickou antropologií a sociologií prostoru, celé spektrum významů, jež v sobě tyto festivity zahrnovaly a jež mohou odkazovat k zásadním myšlenkovým strukturám středoevropské společnosti 17. a 18. století. Práce je mj. pokusem o historiograficko-metodologickou reflexi nových kulturních dějin a jejich využitelnosti při alternativní interpretaci kulturních fenoménů. Tento pokus směřuje k debatě o podstatě „baroka“ jako kultury v (historicko)antropologickém slova smyslu.

Závěr: Vědecká / umělecká kvalifikace uchazeče **odpovídá** požadavkům standardně kladeným na uchazeče v rámci habilitačních řízení v oboru Historie - obecné dějiny.

Hodnocení pedagogické způsobilosti uchazeče

Uchazeč se podílí na výuce od roku 2004, soustavné pedagogické činnosti a vedení základních povinných kurzů na Historickém ústavu Filozofické fakulty Masarykovy univerzity se věnuje od roku 2006. Vyučuje řadu kurzů orientovaných jednak na propedeutiku a metodologii (Úvod do studia dějepisu, Proseminář, Metodologie), jednak na problematiku různých aspektů českých a evropských dějin raného novověku (uvedení do raného novověku, města v raném novověku, evropská reformace, středoevropská barokní kultura, české dějiny raného novověku). V letech 2005–2012 se v rámci projektu *Inovace studia historie na Filozofické fakultě MU* podílel na tvorbě několika kurzů a e-learningových podpor nově založené studijní specializace Církevní dějiny, nabízené magisterským studentům historie. Je členem komisí státních bakalářských a magisterských zkoušek ve studijním oboru historie/české dějiny na FF MU, pravidelně vede bakalářské a diplomové práce, specializované na období raného novověku a v současné době je také školitelem tří doktorandů. V neposlední řadě je spoluautorem několika učebních textů, například vysokoškolských skript k Úvodu do studia do dějepisu nebo učebnice starších dějin pro gymnázia.

Svou vysokou pedagogickou kvalifikaci uchazeč prokázal i přednáškou pro širší odbornou veřejnost na téma *Historie, antropologie a sociologie: možnosti setkávání pro 21. století*, která proběhla dne 24. září 2019 na FF MU.

Závěr: Pedagogická způsobilost uchazeče **odpovídá** požadavkům standardně kladeným na uchazeče v rámci habilitačních řízení v oboru Historie - obecné dějiny.

Hodnocení habilitační práce uchazeče

Uchazeč předložil habilitační práci s názvem *Obrazy a rituál: římské korunovace divotvorných Madon a koncept barokní kultury*.

Habilitační práci posuzovali tři významní odborníci s různým odborným zázemím. Všichni tři oponenti hodnotí habilitační práci uchazeče jednoznačně pozitivně.

Profesor **Jiří Mikulec** z Historického ústavu Akademie věd České republiky oceňuje mimo jiné zvolené téma a způsob jeho zpracování. Monografie Tomáše Malého podle něj poskytuje nový a velmi zajímavý pohled na souvislosti barokní kultury v českých zemích, a to na příkladu tří mariánských korunovací: korunovace sošky Panny Marie uchovávané na Svaté Hoře u Příbrami (1732) a dvou mariánských obrazů – opukového polychromovaného reliéfu ze Svatého Kopečka u Olomouce (1732) a obrazu z brněnského augustiniánského kláštera u sv. Tomáše (1736). Stavbu práce považuje Mikulec za promyšlenou a funkční. Teoretické pasáže jsou formulovány s velkým přehledem, přináší netradiční přístupy a může se stát metodologickou inspirací nejen pro dějiny raného novověku. Celkově Mikulec soudí, že habilitační práce Tomáše Malého splňuje vysoké odborné nároky. Předpokládá, že tato bude velkým přínosem nejen pro vědecké dějepisectví, ale že bude zajímavá také pro zájemce o dějiny kultury v 17. a 18. století, stejně jako pro zájemce o náboženskou a církevní problematiku raného novověku. Práci Tomáše Malého doporučuji do tisku.

Docentka **Ivana Čornejová** konstatuje, že Tomáš Malý má za sebou pozoruhodnou badatelskou činnost, je autorem řady prací zabývajících se široce pojatou barokní kulturou, barokní imaginací, „řečí“ obrazů, problematikou víry a náboženství. Charakteristickým rysem jeho přístupu je hledání nových cest, mezioborových kontaktů a netradičních metod. Vyzdvihuje pozoruhodné množství využitých pramenů archivních i knihovních (starých tisků), rovněž odborná literatura, světová i domácí je podle jejího sdělení hojně zastoupená (byť snad někdy mohou odvádět od jasného výkladu). Práce *Obraz a rituál* ovšem podle docentky Čornejové rozhodně poskytuje náměty pro další diskusi a dává impulzy pro další výzkum. Habilitační spis Tomáše Malého plně odpovídá požadavkům kladeným na graduační práce daného typu, předpokládám, že vzbudí ohlas ve vědecké obci a pro jeho nesporné kvality ho vřele doporučuje k obhajobě.

Profesor **Andrzej Koziel** z Univerzity ve Vratislavi považuje Tomáše Malého za vyzrálého badatele, pro nějž tematika barokní kultury a barokních slavností není novým výzkumným tématem. Autor posudku oceňuje především skutečnost, že se autorovi předkládané habilitační práce podařilo mistrně metodologicky propojit analýzu písemných a obrazových pramenů. Proto zásadním způsobem překročil dosavadní stav poznání zkoumané problematiky. Podle mínění Andrzeje Koziela je tomu tak zřejmě z toho důvodu, že korunovace divotvorných madon nevnímá pouze jako náboženskou slavnost (jak tomu bylo prakticky ve všech případech až dosud), nýbrž zároveň jako slavnost světskou. Podle jeho názoru si je možné položit otázku, nakolik tři slavnosti tohoto typu jsou dostatečným materiálem pro vyslovování zobecňujících soudů, na druhé straně ovšem oceňuje, že doktor Malý prvním z historiků, který se k tomu odhodlal. Podobně oceňuje také redakční přípravu knížky a jazykovou a výkladovou úroveň textu (snad až na některé historiografické pasáže, soudí autor posudku). Také on jednoznačně doporučuje uznání předkládané práce jako podkladu pro habilitační řízení.

Závěr: Úroveň habilitační práce uchazeče **odpovídá** požadavkům standardně kladeným na habilitační práce v oboru Historie - obecné dějiny.

Výsledek tajného hlasování komise

Hlasování se uskutečnilo: elektronicky

Počet členů komise		5
Počet odevzdaných hlasů		5
z toho	kladných	5
	záporných	0

Návrh komise

Na základě výsledku tajného hlasování následujícího po zhodnocení vědecké / umělecké kvalifikace, pedagogické způsobilosti a úrovně habilitační práce uchazeče předkládá komise Vědecké radě Filozofické fakulty Masarykovy univerzity návrh **jmenovat uchazeče docentem** v oboru Historie - obecné dějiny.

V Brně dne 28.05.2020

prof. PhDr. Mgr. Tomáš Knoz, Ph.D.

.....